

Прем'єр-міністерці України
Юлії Свириденко

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ
щодо масового припинення виплати пенсій у січні 2026 року

Шановна Юліє Анатоліївно!

Ми, представники правозахисних організацій, звертаємося до Вас із закликом **терміново вжити заходів для відновлення виплати пенсій громадянам України**, яким органами Пенсійного фонду України було неправомірно припинено пенсійні виплати в січні 2026 року.

Йдеться про громадян України, які виїхали з тимчасово окупованих територій України (далі - ТОТ України) та проживають на підконтрольній Уряду України території, а також громадян, які проживають на ТОТ України, та громадян, які тимчасово проживають за межами України.

Ситуація, що склалася, має **катастрофічний характер**. Пенсіонери, зокрема особи старшого віку та особи з інвалідністю, в тому числі які мають статус учасника бойових дій, **без будь-якого попередження** залишилися без єдиного джерела доходу. До цих категорій відносяться також діти загиблих військових, які отримують пенсію по втраті годувальника.

Для з'ясування причин припинення виплат та їх відновлення люди змушені особисто звертатися до органів Пенсійного фонду України (далі - ПФУ). В умовах екстремальних погодних умов, регулярних аварійних відключень електроенергії та відсутності прийому громадян під час повітряної тривоги, **громадяни годинами вимушені чекати в чергах біля сервісних центрів ПФУ**. Наприклад, у Солом'янському районі м. Києва, щоб потрапити на прийом до сервісного центру ПФУ, пенсіонери займають чергу з 6 ранку, при цьому вимушені під час повітряної тривоги очікувати на вулиці. Така ситуація створює реальні загрози життю і здоров'ю людей та унеможливорює належну реалізацію права на пенсійне забезпечення та соціальний захист.

Органи ПФУ в обґрунтування своїх дій посилаються на постанову Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2025 року № 299 "Про деякі особливості виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" (далі — Постанова № 299). Разом з тим відповідно до пункту 5 Постанови № 299, **саме на органи ПФУ, а не на пенсіонерів**, покладено обов'язок до 31 грудня 2025 року забезпечити проведення заходів щодо підтвердження інформації про неодержання пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації.

Однак з численних звернень та скарг громадян випливає, що **ПФУ не вжив усіх необхідних заходів, передбачених Постановою № 299**, та фактично переклав відповідальність за власні організаційні й технічні збої на пенсіонерів, які перебувають у вкрай уразливому становищі.

Організації фіксують численні випадки неправомірного припинення пенсійних виплат, зокрема:

- 1) **припинення виплати пенсії громадянам, які перебувають на підконтрольній території України** і протягом 2025 року проходили ідентифікацію в органах ПФУ чи Ощадбанку. У січні такі пенсіонери не отримали пенсію й вимушені стояти в багатогодинних чергах на морозі під органами ПФУ щоб довести, що вони дійсно знаходяться на підконтрольній території України;
- 2) **припинення виплати пенсії особам, які виїхали з ТОТ України до досягнення пенсійного віку або встановлення інвалідності та оформили пенсію на підконтрольній території України.** Серед цих пенсіонерів також опинилися учасники бойових дій, які є внутрішньо переміщеними особами, та у зв'язку зі встановленою інвалідністю отримують пенсію. У таких осіб відсутній будь-який правовий зв'язок із системою пенсійного забезпечення РФ, отже вимога довести протилежне є необґрунтованою, непропорційною та дискримінаційною;
- 3) **припинення виплати пенсії дитині загиблого військового, яка отримує пенсію по втраті годувальника.** Зафіксовані випадки безпідставного припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеним дітям загиблих захисників України, для яких пенсія по втраті годувальника є єдиним гарантованим державою засобом до існування. Такі діти не є суб'єктами жодних правовідносин із пенсійною системою РФ, застосування до них вимог, передбачених Постановою № 299, є юридично необґрунтованим, непропорційним та суперечить принципу найкращих інтересів дитини. Крім того, припинення пенсії автоматично призвело до припинення допомоги на проживання ВПО для більшості таких дітей;
- 4) **припинення виплати пенсії особам, які тимчасово проживають за кордоном.** Такі пенсіонери користуються картками "Ощадбанку", проходили вчасно ідентифікацію через Портал ПФУ й отримували повідомлення про успішне проходження ідентифікації, але не отримували повідомлення про необхідність зазначити інформацію про неотримання пенсії від РФ. Пенсіонери за кордоном не отримували повідомлення про припинення виплати пенсії, причини припинення та доступні шляхи для відновлення виплати пенсії;
- 5) **через технічні несправності порталу ПФУ пенсіонери не змогли пройти ідентифікацію в грудні 2025 року:** не надходили повідомлення про дату та час відеоідентифікації або відеозв'язок не відбувався у призначений час. Повторні звернення про проходження відеоідентифікації також часто не вирішували ситуацію. Відповідальність за технічні проблеми була покладена на самих пенсіонерів шляхом припинення виплат;
- 6) **відсутність механізму подання заяви для маломобільних, в тому числі маломобільних осіб, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду та/або допомоги в самообслуговуванні і пересуванні.** Постанова № 299 не передбачає способів подання заяви про неодержання пенсії від РФ для осіб, які через стан здоров'я або вік не здатні особисто звернутися до органів ПФУ. Це стосується, зокрема, пенсіонерів, які проживають на підконтрольній території України та отримують пенсію на банківську картку;
- 7) **відсутність належного інформування в 2025 році.** Протягом 2025 року ПФУ не забезпечив належного та доступного інформування пенсіонерів щодо необхідності проходження ідентифікації та подання відповідної інформації. Припинення виплат відбулося без попередження та без пояснення шляхів відновлення, що прямо суперечить вимогам Постанови № 299. Більше того,

наявні випадки, коли пенсіонерам припинили виплату пенсії, незважаючи на те, що вони особисто проходили фізичну ідентифікацію в ПФУ, але не мають документального підтвердження цього факту.

3 грудня 2025 року правозахисники звертали увагу ПФУ на наявний високий ризик масового припинення виплат. Не отримавши належної відповіді, до Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України 22 січня 2026 року було направлено колективне звернення з описом ситуації та проханням негайно вирішити проблему припинення виплат пенсіонерам. З огляду на відсутність дій з боку ПФУ та Міністерства, ми закликаємо Уряд України **невідкладно**:

1. Забезпечити автоматичне поновлення виплати пенсій усім громадянам України, яким виплату було припинено в січні 2026 року на підставі необґрунтованих дискреційних рішень органів ПФУ, пов'язаних із застосуванням Постанови № 299.
2. Усунути технічні та організаційні збої в роботі ПФУ щодо проходження процедури ідентифікації пенсіонерів та подання заяви про неодержання пенсії від РФ.
3. Забезпечити чіткі, доступні та недискримінаційні механізми підтвердження інформації без покладання надмірного тягаря на пенсіонерів.

Внаслідок непередбаченого рішення органів державної влади України тисячі людей в Україні на додачу до постійних атак з боку держави-агресорки, жорстоких погодних умов та наслідків обстрілів енергетичної інфраструктури України опинилися без засобів до існування. Ми очікуємо на термінову реакцію та вжиття невідкладних заходів Урядом України для вирішення цієї ситуації.

28 січня 2026 року

Центр прав людини ZMINA
БО БФ "Стабілізаційний Суппорт Сервісез"
ГО "Громадський холдинг "ГРУПА ВПЛИВУ"
ГО "Донбас СОС"
ГО «КРИМСОС»
ГО "Розуміння кризи"
БФ «Схід SOS»
БФ "Право на захист"
Кримська правозахисна група
БО "БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД "РОКАДА"

Підтримати звернення можна за [посиланням](#).